

ВПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ ОЦІНЮВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ США У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

УДК 378.4(73)

Ірина Зварич, кандидат педагогічних наук,

провідний науковий співробітник НД лабораторії НН центру мовної підготовки
Національної академії СБ України

і викладача кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови
Інституту філології Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

ВПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ ОЦІНЮВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ США У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

У статті розглянуто впровадження досвіду оцінювання педагогічної компетентності викладачів США у вищих навчальних закладах, його проаналізовано і запропоновано використання у вищій школі України; акцентується увага на рекомендаціях, розроблених М.Сеал (Theall M.).

Ключові слова: рекомендації, тестування, оцінювання, вимірювання, педагогічна компетентність, викладачі, рейтинг, надійність, валідність, вищий навчальний заклад.

Лит. 4.

Постановка проблеми. Впроваджуючи досвід зарубіжних країн у вищих навчальних закладах України, необхідно брати все те необхідне, що підвищить якість навчального процесу і позитивно вплине на модернізацію освітньої сфери. Тому використовувати рейтингування викладачів варто для впровадження нових навчальних дисциплін, які будуть користуватись попитом у найближчому майбутньому.

Результати діагностування якісного рівня знань студентів – важливий критерій оцінювання педагогічної компетентності викладачів, який необхідно враховувати в процесі визначення рейтингу педагогів.

Аналіз наукових досягнень і публікацій. М.Сеал (Theall M.) розробив рекомендації оцінювання педагогічної компетентності викладачів США і пропонує їх дотримуватись, аби підвищити значення процесу діагностування та визначення рейтингу педагогів, що певною мірою покращить навчального процесу і систему діагностування у вищих навчальних закладах США.

О.Г. Величко, В.І. Іващенко, О.Г. Ясев, О.Д. Рожков провели анонімне анкетування навчальних послуг студентами, зокрема анкетування студентів щодо рівня проведення навчальних занять та особистих якостей викладача у Національній металургійній академії України (НМет.АУ). Однак, думку науковців варто розширити, оскільки особисті якості викладача можуть бути різні і навіть ті, які не характеризують викладання навчальної дисципліни і навчальний процес зокрема.

Мета статті і завдання: розглянути впровадження досвіду оцінювання педагогічної

компетентності викладачів США у вищих навчальних закладах, проаналізувати його і запропонувати використання у вищих навчальних закладах України; акцентувати увагу на рекомендаціях, розроблених М.Сеал (Theall M.).

Виклад основного матеріалу. Багаторічний досвід США бажано використовувати у вищих навчальних закладах України з метою вирішення пріоритетних завдань певного вищого закладу освіти, підняти його статус, якість викладання навчальної дисципліни, яка потребує детального обговорення при укладенні контракту між викладачами та навчальною установою. М.Сеал (Theall M.) розробив рекомендації щодо оцінювання педагогічної компетентності викладачів, які на його думку покращать процес діагностування та визначення рейтингу педагогів. Розглянемо рекомендації за М.Сеал (Theall M.) і проаналізуємо їхнє можливе застосування у вищих навчальних закладах України [4, 5].

1. Використовувати різні джерела інформації для вдосконалення системи оцінювання педагогічної компетентності викладачів.

2. Використовувати накопичені результати оцінювання педагогічної компетентності викладачів та узаконити методи, прийоми, підходи цього процесу.

3. Прозоро оприлюднювати результати рейтингу педагогічної компетентності викладачів.

4. Кваліфіковано інформувати освітян щодо використання рейтингу педагогічної компетентності викладачів у вищих навчальних закладах.

5. Не розповсюджувати інформацію яка впливає на оцінювання педагогічної компетентності викладачів.

6. Порівнювати результати викладання

ВПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ ОЦІНЮВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ США У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

основних навчальних дисциплін із простими аспектами у винесенні підсумкового рішення визначення рейтингу педагогічної компетентності викладачів.

7. Результати оцінювання педагогічної компетентності викладачів використовувати у діагностуванні навчального процесу, освіти тощо.

8. Залучати експертів, освітян для об'єктивного і професійного визначення рейтингу педагогічної компетентності викладачів.

Розглянемо детально рекомендації, що пропонуються для підвищення якості оцінювання педагогічної компетентності викладачів і визначення їхнього рейтингу.

Використовувати різні джерела інформації для вдосконалення системи оцінювання педагогічної компетентності викладачів.

Оцінювання педагогічної компетентності викладачів – це важливий процес визначення рівня їхніх знань, умінь, навичок з навчальної дисципліни, оскільки його результати вказують на якість викладання навчальних предметів і використовуються для підрахунку рейтингу наставників у вищому закладі освіти. Для того, щоб оцінювання педагогічної компетентності викладачів було об'єктивним і необхідним для навчального процесу, його потрібно постійно вдосконалювати, використовуючи різні джерела інформації з діагностування, а саме: дидактичну і методичну літературу, Інтернет-сайти, досвід зарубіжних країн і досвідчених вітчизняних фахівців. Отримана інформація має відповідати стандартам діагностування, певним вимогам, які стосуються концепції оцінювання, реалізації результатів та обробки даних визначення педагогічної компетентності.

Використовувати накопичені результати оцінювання педагогічної компетентності викладачів та узаконити методи, прийоми, підходи цього процесу.

Накопичення результатів оцінювання педагогічної компетентності викладачів, як основного джерела визначення їхнього рейтингу – є лише однією частковою функцією інформаційної системи в галузі освіти. Формування інформаційної системи потребує розвитку всіх аспектів, зокрема методів, прийомів, підходів тощо. Проте всі аспекти не можуть бути вдосконалені одночасно, тому основна увага звертається на необхідність отримання результатів оцінювання педагогічної компетентності викладачів та накопичення даних їхнього рейтингу, які офіційно оприлюднюються.

Із розповсюдженням інформації збільшується кількість вищих навчальних закладів, що бажають

взяти участь у процесі педагогічного діагностування. Таким чином зростає якість і обсяг інформації з педагогічного оцінювання, вищі навчальні заклади накопичують результати рейтингу викладачів, приймають стандартні показники і водночас узаконюють методи, прийоми, підходи визначення педагогічної компетентності наставників, застосовуючи їх у власних цілях вищого навчального закладу, зокрема підвищення якості навчального процесу.

Прозоро оприлюднювати результати рейтингу педагогічної компетентності викладачів.

Чітке і прозоре оприлюднення інформації з оцінювання педагогічної компетентності викладачів та їхнього рейтингу може бути корисним міжнародним організаціям та вищим навчальним закладам які вивчають досвід такого діагностування. Чим більше навчальних закладів буде приймати нововведення і вдосконалювати засади педагогічного діагностування, тим більше існуватиме можливостей підвищити якість оцінювання педагогічної компетентності викладачів і зробити валідними показники критеріїв визначення рейтингу педагогів. Хоча деякі з них можуть характеризуватись стислою інформацією і простотою повідомлень, проте – мати вагомий і впливовий результати.

Працівники освіти та міжнародних організацій матимуть можливість порівнювати отримані дані у вищих навчальних закладах, якими керують чи являються замовниками педагогічного оцінювання, із оприлюдненими результатами рейтингу педагогічної компетентності викладачів. Таким чином, можна професійно вдосконалити систему педагогічного оцінювання, зокрема визначення педагогічної компетентності викладачів і розробити ширші, валідніші, продуктивніші системи показників та критеріїв оцінювання.

Кваліфіковано інформувати освітян щодо використання рейтингу педагогічної компетентності викладачів у вищих навчальних закладах.

Кваліфіковано інформувати освітян – розповсюджувати інформацію серед педагогів, адміністрації, замовників, експертів, інспекторів, працевдавців, посадовців державних установ, політиків та інших зацікавлених осіб; надавати їм достовірні повідомлення про стан педагогічного оцінювання, вказуючи на показники стабільності і змін рейтингу педагогічної компетентності викладачів. Показники, як правило, характеризують кількість, проте не являються суто цифровим вираженням чи статистичним, але

ВПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ ОЦІНЮВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ США У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

несуть інформаційне повідомлення, оскільки є основою оцінювання педагогічної компетентності і сприяють формуванню нових суджень, повідомлень, висновків. Таким чином, показники надають конкретну інформацію про функціонування і результативність системи освіти, зокрема, про рейтинг педагогічної компетентності викладачів, яку можна використовувати при прийомі на роботу, службовому підвищенні тощо. Натомість, освітні показники, в тому числі й оцінювання педагогічної компетентності викладачів, надають інформацію у формі шкали на якій неможливо однозначно визначити критичну точку педагогічного оцінювання, а саме: чітко встановити рівень прийнятної компетентності наставників на противагу недостатній, тобто величину її якості. Отже, показник – неточний засіб оцінювання педагогічної компетентності викладачів, оскільки він не може дати повної інформації про проблему діагностування і її вирішення. Оскільки показники мають обмежену інформацію, тому варто визначати надійність і валідність педагогічної компетентності у процесі оцінювання, а тоді інформувати освітян про використання результатів педагогічного діагностування викладачів та їхній рейтинг у вищих навчальних закладах.

Не розповсюджувати інформацію яка впливає на оцінювання педагогічної компетентності викладачів.

Інформація завжди має свої переваги і недоліки в процесі розповсюдження, бо вона виконує функцію формування оціночних суджень. Тому розповсюдження інформації, яка впливає на оцінювання педагогічної компетентності викладачів, зокрема відомостей анкетування та даних діагностування, забороняється, оскільки вона може містити недостовірні показники, які стануть причиною приниження особистості педагога, його гідності і фахової придатності. Інформація про педагогічну діяльність викладача, статистичні показники процесу педагогічного оцінювання, можуть вплинути на формування запитань, щоб виявити сильні і слабкі сторони педагога, і водночас на визначення його педагогічної компетентності і рейтингу серед науково-педагогічного складу вищого навчального закладу.

Порівнювати результати викладання основних навчальних дисциплін із простими аспектами у винесенні підсумкового рішення визначення рейтингу педагогічної компетентності викладачів.

Результати порівнянь відіграють значну роль у формуванні рішень, необхідних для визначення рейтингу педагогічної компетентності педагогів.

У процесі оцінювання необхідно враховувати виставлені бали з кожного критерію і підраховані показники. Експерти та відповідальні за процес діагностування педагогічної компетентності викладачів повинні перевіряти важливість і відповідність усього процесу оцінювання і кожного критерію, зокрема правдивість інформації і точність показників. Необхідно впевнитись у тому, що процес діагностування відповідає стандартам оцінювання педагогічної компетентності наставників і визначені критерії розкривають його суть. Стандарти педагогічного оцінювання треба постійно вдосконалювати, щоб утримати високий рівень вимірювання, оскільки потреби суспільства і замовників постійно зростають. Саме тому необхідно результати викладання навчальних дисциплін порівнювати із простими аспектами у винесенні підсумкового рішення, щоб був високий рівень вимірювання, валідними і надійними показники оцінювання педагогічної компетентності викладачів у вищих навчальних закладах.

Результати оцінювання педагогічної компетентності викладачів використовувати у діагностуванні навчального процесу, освіти тощо.

Департаменти освіти відстежують відомості про результати оцінювання педагогічної компетентності викладачів, їхній рейтинг, а також кількість викладацьких ставок, які надають можливість підрахувати чисельність студентів на одного викладача і вивести співвідношення. Вони також фіксують вік викладачів, щоб встановити віковий діапазон плідної педагогічної діяльності, що є важливим показником для країни і вищих навчальних закладів. Департаменти освіти – це замовники процесу оцінювання педагогічної компетентності викладачів, тому вони мають знати про стан виконання їхніх постанов.

У США існує велика кількість програми підготовки педагогів, за якими здобувають різні види кваліфікацій. Деякі з них вважають вищими за інших, тому департаменти освіти цікавляться співвідношенням кількості педагогів із різномірною педагогічною кваліфікацією та рейтингом викладачів, щоб збалансувати процес освіти у країні і прийняти відповідні рішення.

Залучати експертів, освітян для об'єктивного і професійного визначення рейтингу педагогічної компетентності викладачів.

Працівниками освіти, науковцями, педагогами накопичено величезний аналітичний матеріал визначення рейтингу педагогічної компетентності викладачів, але чітких і науково обґрунтованих вимог і критеріїв не встановлено. Тому необхідно залучати експертів, освітян для об'єктивного і

ВПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ ОЦІНЮВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ США У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

професійного діагностування, щоб вони разом із представниками різних рівнів адміністративної ієрархії кваліфіковано здійснювали оцінювання педагогічної компетентності викладачів і визначали їхній рейтинг. Результати об'єктивного і професійного визначення рейтингу педагогічної компетентності наставників вказують на рівень кваліфікованості усього науково-педагогічного колективу вищого навчального закладу, його професійного потенціалу щодо підвищення якості навчального процесу і розвитку установи.

Проаналізувавши рекомендації щодо оцінювання педагогічної компетентності викладачів у вищих навчальних закладах США, які пропонує дотримуватись М. Сеал (Theall M.), зазначимо, що їх можна використовувати у процесі діагностування у вищих навчальних закладах України, оскільки вони ґрунтуються на принципах гуманізму та оптимізму особистості педагога, довіри до результатів встановлення рейтингу наставників, єдності рис особистості викладача та його професійної діяльності, комплексного визначення професіоналізму.

Хоча педагог поєднує в собі якості: викладача-професіонала, людини, особистості, однак їх треба розмежовувати, бо вони мають схожі характеристики, але різне призначення у суспільстві. Наприклад, *педагог-професіонал*, зазвичай у педагогічній діяльності характеризується: знаючим, професійним, талановитим, добрим, розумним, сучасним, мобільним, суворим, об'єктивним, поблажливим і т.д. Характеризуючи педагога як людину і, розглядаючи його *людські якості* у сфері педагогічної діяльності, можна додати, що викладач доброзичливий, егоїстичний, наполегливий, невірноважений, категоричний, має погану чи хорошу вдачу, заздрить, пліткує і т.д. Відповідно, *особистість педагога* у суспільстві можна характеризувати так: цілеспрямована, сильної волі, кар'єристична і т.д.

Таким чином, коли студенти визначають якості викладача, то вони оцінюють його як людину чи особистість, а не як педагога-професіонала, оскільки не являються експертами професійної галузі. Саме тому в процесі оцінювання педагогічної компетентності та визначення рейтингу викладачів варто враховувати сукупність всіх показників, які відображає плідну різносторонню діяльність наставників у процесі педагогічної діяльності, а саме: навчальній, організаційній, методичній, науковій, суспільно-орієнтовній, зокрема, власний

доробок у спільній роботі кафедри, факультету, вищого навчального закладу та особистий внесок у розширення освітньої діяльності, підвищення рівня методичної та наукової роботи за певними напрямами у вишу.

У НМетАУ студенти оцінюють педагогічну діяльність викладачів, враховуючи його компетентність, комунікабельність, вимогливість, імпульсивність, ерудованість і, певною мірою, харизматичність. Такі якості широко характеризують педагогічну діяльність викладача і його компетентність.

О.Г. Величко, В.П. Іващенко, О.Г. Ясев, О.Д. Рожков вважають, що найбільш раціональним способом врахування педагогічної складової діяльності педагога є оцінювання викладачів основним споживачем навчальних послуг – студентами [1, 80]. Думка вчених слушна і вона заслуговує на певну увагу, проте не варто покладатись лише на оцінювання педагогічної компетентності студентами. Безумовно, студенти – основний споживач навчальних послуг, а викладачі – джерело накопиченої інформації, яку вони професійно передають своїм вихованцям. Проте будь-які оціночні судження зроблені особистістю є суб'єктивними, оскільки на них впливає людський фактор. Тому для об'єктивного оцінювання педагогічної компетентності варто враховувати думку студентів, викладачів, експертів, адміністрації і т.д.

У НМетАУ оцінювання педагогічної компетентності викладачів здійснюється за такими основними критеріями: написання статей у вітчизняних та зарубіжних виданнях, монографій, посібників тощо; керівництво аспірантами та пошукачами, науково-дослідними роботами; виконання навчального навантаження. Треба зауважити, що зазначені критерії оцінювання педагогічної компетентності викладачів, визначають кількісні показники, а не характеризують якість викладання навчальної дисципліни. Чим більше опубліковано наукових статей і захищено дисертацій та наукових проєктів, тим вищий рейтинговий показник у викладачів, хто займається науковою діяльністю. Викладачі, які менше приділяють уваги науковій роботі мають нижчий рейтинг з педагогічної компетентності, не дивлячись на те, що вони значно підвищують свою педагогічну майстерність шляхом введення нових курсів, пошуку суттєвої новітньої навчальної інформації тощо. Саме тому наукову роботу варто поєднувати з навчальною, опитуванням студентів, прислухатись до думки експертів, адміністрації та освітян в процесі оцінювання педагогічної компетентності викладачів.

ВПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ ОЦІНЮВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ США У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

У процесі організації анонімного опитування студентів необхідно враховувати різносторонність критеріїв оцінювання, що мають відповідний вплив на визначення балів з педагогічної компетентності. Показники, що визначають вміння педагога викладати навчальний матеріал і характеризують його як професіонала повинні бути високими в процесі оцінювання педагогічної компетентності викладачів.

На думку вчених, питома вага оцінки властивості “ясність і доступність викладання навчального матеріалу” повинна бути суттєво більшою, ніж “доброзичливість, ввічливість і пунктуальність” [1, 82]. “Ясність і доступність викладання навчального матеріалу” – це характеристика викладача-професіонала, а “доброзичливість, ввічливість і пунктуальність” – людські якості педагога, які можна віднести до його етичного виховання. Навчальний процес у вищому закладі освіти передбачає вивчення предмета Етика, тому викладач повинен бути зразком етичних стосунків і виховувати молодь на високих моральних принципах: Добра, Ввічливості, Справедливості. Викладач – це взірць на якого рівняється молодь, тому йому треба поєднувати професійні знання з навчальної дисципліни, власний кругозір із принципами високої моралі. Таким чином, сутність етичного виховання, значущість людських якостей педагога не варто зменшувати за рахунок професіоналізму наставника, оскільки професійні якості – це одна із складових педагогічної компетентності викладача.

О.Г. Величко, В.П. Іващенко, О.Г. Ясев, О.Д. Рожков підкреслюють, що розрахунки усіх рейтингових оцінок, що здійснювався в автоматизованому режимі, дозволяв проводити ранжування викладачів різних категорій за результатами їхньої діяльності, заохочувати переможців та стимулювати інших наставників до досягнення кращих показників. Однак, науковці підкреслюють, що в процесі оцінювання педагогічної компетентності викладачів протягом шести років проявились певні недоліки [1, 83]. З'ясувалось, що контингент переможців майже не змінився, стабільними були показники у викладачів, які проводили наукові дослідження, публікували результати пошуків у наукових журналах, мали теми для роботи з аспірантами, магістрами і студентами, які готували до захисту дисертації та наукові проекти. Такі результати наштовхують на думку, що викладачі які мають диплом кандидата наук або доктора, значну увагу приділяють педагогічній діяльності і менше вдосконалюють педагогічну компетентність. За

рахунок кількісних показників за публікування наукової продукції та консультацій з майбутніми науковцями вони набирають бали, які певним чином впливають на рейтинг педагогічної компетентності. Тому бажано вимірювати педагогічної компетентності викладачів у процесі оцінювання.

Вимірювання педагогічної компетентності викладачів – це складний процес, що передбачає прийняття рішень щодо формату завдань, процедури проведення тестування педагогів, включення додаткового матеріалу з навчальної дисципліни та педагогіки, формування портфоліо, використання комп'ютерних технологій. Цей процес потребує використання кількісних і якісних показників. До кількісних віднесемо числові показники, а до якісних – оцінювання педагогічної компетентності викладачів: ґрунтовні знання з навчальної дисципліни, що викладає педагог у вищому навчальному закладі; здатність передати свої знання, навички, досвід студентам; спроможність здійснювати викладання навчальної дисципліни як для індивідуального сприйняття студентами, так і групового навчання, приділяючи увагу загальному розвитку вихованців; уміння кваліфіковано здійснювати оцінювання якісного рівня знань студентів; спроможність відповідати за управління процесом навчання і контролювати його; уміння і спроможність визначити освітні цілі навчальних програм, аналізувати і вдосконалювати їх у міру виробничої необхідності та запитами держави; здатність осмислювати свою педагогічну діяльність і вчитися на основі свого досвіду та сприяти співдружності з іншими висококваліфікованими фахівцями. Враховуючи такі показники у процесі діагностування, можна виміряти педагогічну компетентність викладачів і визначити її якісний рівень.

Таким чином, ми дійшли таких **висновків**, що оцінювання педагогічної компетентності викладачів бажано впроваджувати у вищих навчальних закладах України, щоб модернізувати освітні заклади та потенційно реформувати вищу освіту; підвищити якість викладання навчальних предметів і навчального процесу; покращити професійні, наукові, етичні якості науково-педагогічного складу, щоб вдосконалити кадрове забезпечення навчального процесу; покращити методику оцінювання, враховуючи думку зовнішніх споживачів освітніх послуг. Позитивні показники оцінювання педагогічної компетентності викладачів сприятимуть подальшому іміджу вищих навчальних закладів на ринку освітніх та наукових послуг України в контексті глобалізації та євроінтеграції.

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ІНДУСТРІЇ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Оцінювання педагогічної компетентності викладачів здійснюється з метою професійного росту педагогів і використання його результатів на виявлення їхніх індивідуальних характеристик для удосконалення професіоналізму. Тому цей процес варто здійснювати не лише методом порівняння отриманих результатів із стандартами, відповідними нормами, але і шляхом зіставлення результатів з попереднім діагностуванням, щоб з'ясувати можливість індивідуальних підходів самовдосконалення викладачів. Процес оцінювання педагогічної компетентності викладачів і визначення їхнього рейтингу повинен стати безперервним, охоплювати весь науково-педагогічний склад вищого навчального закладу і не здійснюватись лише для атестації кадрів, а – з метою підвищення навчального процесу у

вищому закладі освіти, популяризації та іміджу навчальної установи.

1. Величко О.Г. *Розвиток рейтингового оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників / О.Г. Величко, В.П. Іващенко, О.Г. Ясєв, О.Д. Рожков // Вища школа. – 2011. – № 3. – С. 78 – 84.*

2. *Моніторинг стандартів освіти / За ред. Альберта Тайджмана і Т.Невілла Послтвейта. – Львів: Літоніс, 2003. – 328 с.*

3. Boyd D., Goldhaber D., Lankford H., Wyckoff J. *The Effect of Certification and Preparation on Teacher Quality / Project Muse Today's Research. Tomorrow's Inspiration: Brooking Inspiration Press, 2007. – Vol. 17. – № 1. – P. 45 – 68.*

4. Theall M. *Issue of the CFT's newsletter, Teaching Forum. / Student Rating: Myths vs. Research Evidence: Center for Teaching, 2003. – P. 1 – 5.*

Стаття надійшла до редакції 04.05.2012

УДК 630.(075.8)

Любов Малик, кандидат економічних наук, доцент

Національного лісотехнічного університету України,
м. Львів

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ІНДУСТРІЇ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті висвітлено аспекти становлення та розвитку туристичної індустрії в різні вікові періоди, досліджується важливість туристичної галузі в народногосподарському комплексі, теорія і методика підготовки майбутніх фахівців до туристично-рекреаційної індустрії.

Ключові слова: туризм, туристично-рекреаційної індустрія, рекреація, вчитель-маркетолог.

Літ. 22.

Актуальність проблеми. Стрімкий розвиток туризму, особливо за останні 50 років, дозволив визначити його як “феномен ХХ століття” (Всесвітня нарада з міжнародного туризму, Акапулько, Мексика, 1982 р.). Як зазначає О.О. Любіцева у останніх роках, за даними Всесвітньо туристської організації (ВТО), чисельність міжнародних туристів становила 698,8 млн. осіб, тобто за межами своєї країни відпочивав практично кожний десятий громадянин світу і прогнозується подальше зростання чисельності туристів. Таким чином, феномен ХХ століття стає невід’ємною складовою життя людей більшості країн світу і одним з провідних напрямів соціально-економічної діяльності та розвитку ринку туристичних послуг та освітньому, культурологічному, політичному житті народів як важливої умови ознайомлення громадян різних країн з досягненнями цивілізації, світовими скарбами духовної і матеріальної культури та розвитку науки і освіти [13, 3].

Аналіз останніх публікацій Різні аспекти підготовки фахівців технологій туристично-рекреаційної індустрії розглядаються у дослідженнях: Г.М. Зайчук, М.В. Вачевського, Н.В. Чорненької, О.О. Любіцевої, Л.М. Устименко, І.Ю. Афанасьєв; розвиток туристичного бізнесу І.Т. Балабанов, А.І. Балабанов, Ю.Ф. Волков, І.М. Школа, Л.П. Дядечко, В.Г. Герасименко, П.Р. Пуцентейло та ін. Економіці та організації формування туристичної індустрії в Україні випущено значну кількість науково-методичних праць, авторів: Г.М. Зайчук [9], О.О. Бейдик [1], М.В. Вачевський [3], В.Г. Герасименко [4], В.В. Гуменюк [5], Л.П. Дядечко [6], В.К. Євдокименко [7], Л.О. Іванова [10], В.Ф. Киф’як [11], Н.М. Кузнєцова [12], М.П. Мальська, В.В. Худо, В.І. Цибух [14], В.Л. Петранівський, М.Й. Рутинський [16], І.Смаль [17], Л.М. Устименко, І.Ю. Афанасьєв [18], В.К. Федорченко [19], Н.В. Чорненька [20], С.І. Цурик [21] та інші.

Однак проведений аналіз стану фахової